

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญหลักการและเหตุผล

สถาบันการศึกษามีพันธกิจหลักคือการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคคลอันจะนำไปสู่สังคมของภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้ หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร คณะเทคโนโลยีการเกษตรเป็นหลักสูตรหนึ่งที่อยู่ในวิสัยทัศน์ของพันธกิจนั้น ในอันที่จะพัฒนาบุคลากรที่เป็นเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรได้จัดการเรียนการสอนทั้งในหลักสูตร 2 ปี (ต่อเนื่อง) และได้พัฒนามา เป็นหลักสูตร 4 ปี ได้ระยะเวลาพอสมควรที่จะศึกษาถึงวิธีการจัดการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอนของอาจารย์ในคณะ สาขาวิชาและหลักสูตรว่ามีปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดอะไรบ้างในการเรียนการสอน ในทำนองเดียวกันจะได้ศึกษาถึงความพึงพอใจ ปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรและความต้องการหรือความคาดหวังของทั้งนักศึกษาที่ประสงค์จะให้หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรได้ทราบ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน วิธีการ ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนหรือปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน ของทั้งอาจารย์และนักศึกษาให้สอดคล้องกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อคณาจารย์ในหลักสูตร และนักศึกษาจะได้รับความรู้ที่พึงประสงค์อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับวิธีการเรียนและการเตรียมความพร้อมในการที่จะเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเทคนิคการวิธีการสอนของอาจารย์และประเมินความต้องการการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ให้เป็นหลักสูตรที่พึงประสงค์อย่างแท้จริง และผู้วิจัยคาดหวังว่าการวิจัยนี้จะเป็นการได้รูปแบบที่พึงประสงค์ทั้งผู้สอนและผู้เรียนที่จะเป็นผู้เสนอแนะร่วมกัน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรและสาขาวิชา ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเทคนิคการวิธีการสอนของอาจารย์และประเมินความต้องการการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยจะนำไปสู่วิธีการปรับปรุงการสอนและการสร้างแผนการพัฒนาการเรียนการสอนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ศึกษาเทคนิคการสอนของคณาจารย์และประเมินความต้องการการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการศึกษาเทคนิคการวิธีการสอนของอาจารย์และประเมินความต้องการการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรได้ทำการตรวจสอบวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

การวิจัยในชั้นเรียน คือ กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างอาจารย์และนักศึกษา บทบาทของอาจารย์ คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรให้กับนักศึกษาทั้งชั้นเรียน การสอนไม่ใช่การบอกหนังสือหรือการบอกให้จดอย่างเดียว การสอนในชั้นเรียนอาจารย์จะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษาทั้งชั้น ซึ่งมีความสามารถพื้นฐานแตกต่างกันออกไป ทำให้บางครั้งเกิดปัญหากับอาจารย์ที่จะต้องจัดกิจกรรมให้หลากหลายสนองตอบต่อผู้เรียนแต่ละคน การสอนมักจะควบคู่กับการสังเกต เก็บรวบรวมข้อมูลนักศึกษาทั้งชั้นมาวิเคราะห์ ศึกษาสภาพ การวิจัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตลอดเวลา การวิจัยในชั้นเรียนจะเกิดขึ้นหลังจากอาจารย์สรุปได้ว่าปัญหาคืออะไร เกิดที่ไหนและมีแนวทางจะแก้ปัญหา นั้นได้อย่างไร กล่าวคือ อาจารย์คิดหาวิธีการแก้ปัญหาแล้ว ได้นำไปทดลองใช้จนได้ผล แล้วจึงพัฒนาเป็นนวัตกรรม สามารถนำไปเผยแพร่ได้ต่อไป การวิจัยในชั้นเรียนควรมีลักษณะ คือ เป็นการวิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และทำการวิจัยเพื่อนำผลวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอน (วิทยา ใจวิถี, 2551)

การวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) คือ เป็นการวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง โดยมีอาจารย์เป็นทั้งผู้ผลิตงานวิจัยและผู้บริโภคผลการวิจัย อาจารย์นักวิจัยจะตั้งคำถามที่มีความหมายในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แล้วจึงวางแผนการปฏิบัติงานและการวิจัย หลังจากนั้นอาจารย์จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนไปพร้อม ๆ กับการจัดเก็บข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (สุวัฒนา สุวรรณเขต, 2538)

รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหรือเพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านใด ด้านหนึ่ง ภายใต้บริบทหนึ่งที่น่าจะมีระยะของการทำวิจัยอย่างน้อย 3 ระยะ โดยระยะแรก เป็นการวิจัยเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาของการเรียนและการจัดการเรียน ระยะที่สองเป็นการวิจัยเพื่อทดลองวิธีการพัฒนา หรือนวัตกรรมทางการเรียนการสอน จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่สาม เป็นระยะที่อาจารย์นักวิจัยต้องการพิสูจน์ความจริงที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับผลหรือวิธีการหรือนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมาต่อการเรียนของนักศึกษา (สุวัฒนา สุวรรณเขต, 2538)

ประโยชน์ของงานวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ประโยชน์ต่อนักศึกษาที่จะได้รับการพัฒนาหรือการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี มีแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ

จิตวิทยาการเรียนรู้

การเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต สิ่งมีชีวิตไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์เริ่มเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนตาย สำหรับมนุษย์การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาให้มนุษย์แตกต่างไปจากสัตว์โลกอื่น ๆ ดังพระราชนิพนธ์บทความของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ว่า "สิ่งที่ทำให้คนเราแตกต่างจากสัตว์อื่น ๆ ก็เพราะว่า คนย่อมมีปัญญาที่จะนึกคิดและปฏิบัติสิ่งที่มีประโยชน์และถูกต้องได้"

การเรียนรู้ช่วยให้มนุษย์รู้จักวิธีดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ ความสามารถในการเรียนรู้ของมนุษย์จะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ความพึงพอใจและความต้องการในชีวิตของมนุษย์ด้วย

ความหมายของการเรียนรู้

ได้นักการศึกษาและนักจิตวิทยาให้ความหมายของการเรียนรู้ ในหลายนัยยะด้วยกัน อาทิเช่น พจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Webster's Third New International Dictionary) "การเรียนรู้ คือ กระบวนการเพิ่มพูนและปรุงแต่งระบบความรู้ ทักษะ นิสัยหรือการแสดงออกต่าง ๆ อันมีผลมาจากสิ่งกระตุ้นอินทรีย์ โดยผ่านประสบการณ์ การปฏิบัติหรือการฝึกฝน"

ครอนบาค (Cronbach) "การเรียนรู้เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลประสบมา"

ประดินันท์ อุปรมัย (2540) การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงของบุคคล อันมีผลเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ โดยการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ เป็นเหตุทำให้บุคคลได้เผชิญสถานการณ์เดิมแตกต่างไปจากเดิม ประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หมายถึง ทั้งประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

การเรียนรู้ของมนุษย์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

จากการเรียนรู้ของมนุษย์ ที่จากที่ไม่มีความรู้มาก่อนเลย ก่อให้เกิดการรับรู้ เมื่อมีการรับรู้ ก็ต้องมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น การจำได้หมายความว่า เราเรียกการเรียนรู้ลักษณะนี้ว่า "ประสบการณ์" ซึ่งมี 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. **ประสบการณ์ทางตรง** คือ ประสบการณ์ที่บุคคลได้พบหรือสัมผัสด้วยตนเอง เช่น เด็กเล็ก ๆ ที่ยังไม่เคยรู้จักหรือเรียนรู้คำว่า "ร้อน" เวลาที่คลานเข้าไปใกล้กาน้ำร้อน แล้วผู้ใหญ่บอกว่าร้อน และห้ามคลานเข้าไปหา เด็กย่อมไม่เข้าใจและคงคลานเข้าไปหาอยู่อีก จนกว่าจะได้ใช้มือหรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายไปสัมผัสกาน้ำร้อน จึงจะรู้ว่ากาน้ำที่วาร์อนนั้นเป็นอย่างไร ต่อไปเมื่อเขาเห็นกาน้ำอีกครั้ง พอผู้ใหญ่บอกว่ากาน้ำนั้นร้อนเขาก็จะไม่คลานเข้าไปจับกาน้ำนั้นอีก เพราะเกิดการเรียนรู้คำว่าร้อนที่ผู้ใหญ่บอกแล้ว เช่นนี้กล่าวได้ว่า ประสบการณ์ตรงมีผลทำให้เกิดการเรียนรู้เพราะมีการเปลี่ยนแปลง ที่ทำให้เผชิญกับสถานการณ์เดิมแตกต่างไปจากเดิม ในการมีประสบการณ์ตรงบางอย่าง อาจทำให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้ ได้แก่

1. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากฤทธิ์ยา หรือสิ่งเสพติดบางอย่าง
2. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากความเจ็บป่วยทางกายหรือทางใจ

3. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากความเหนื่อยล้าของร่างกาย

4. พฤติกรรมที่เกิดจากปฏิกิริยาสะท้อนต่าง ๆ

2. **ประสบการณ์ทางอ้อม** คือ ประสบการณ์ที่บุคคลไม่ได้พบหรือสัมผัสด้วยตนเองโดยตรง แต่ได้รับประสบการณ์จาก การอบรมสั่งสอนหรือการบอกเล่า การอ่านหนังสือต่าง ๆ และการรับรู้จาก สื่อมวลชนต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

พฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของนักการศึกษาซึ่งกำหนดโดย บลูม และคณะ (Bloom and Others) มุ่งพัฒนาผู้เรียนใน 3 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)** คือ ผลของการเรียนรู้ที่เป็นความสามารถทางสมอง ครอบคลุมพฤติกรรมประเภท ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และ ประเมินผล

2. **ด้านเจตพิสัย (Affective Domain)** คือ ผลของการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึก ครอบคลุมพฤติกรรมประเภท ความรู้สึก ความสนใจ ทศนคติ การประเมินค่าและค่านิยม

3. **ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)** คือ ผลของการเรียนรู้ที่เป็นความสามารถด้านการปฏิบัติ ครอบคลุมพฤติกรรมประเภท การเคลื่อนไหว การกระทำ การปฏิบัติงาน การมีทักษะและความชำนาญ

องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้

ดอลลาร์ดและมิลเลอร์ (Dallard and Miller) กล่าวว่า การเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. **แรงขับ (Drive)** เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เป็นความพร้อมที่จะเรียนรู้ของ บุคคลทั้งสมอง ระบบประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อ แรงขับและความพร้อมเหล่านี้จะก่อให้เกิดปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมที่จะชักนำไปสู่การเรียนรู้ต่อไป

2. **สิ่งเร้า (Stimulus)** เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นตัวการที่ทำให้บุคคลมี ปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมตอบสนองออกมา ในสภาพการเรียนการสอน สิ่งเร้าจะหมายถึงครู กิจกรรมการ สอน และอุปกรณ์การสอนต่างๆ ที่ครูนำมาใช้

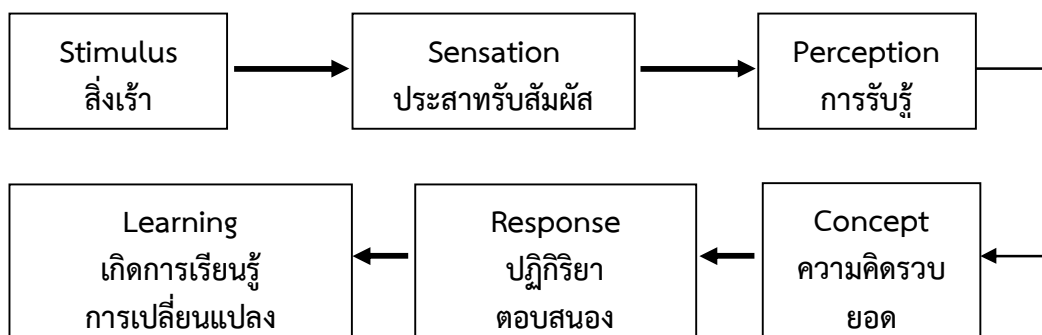
3. **การตอบสนอง (Response)** เป็นปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาเมื่อบุคคล ได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ทั้งส่วนที่สังเกตเห็นได้และส่วนที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น การเคลื่อนไหว ทำทาง คำพูด การคิด การรับรู้ ความสนใจ และความรู้สึก เป็นต้น

4. **การเสริมแรง (Reinforcement)** เป็นการให้สิ่งที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอันมีผลในการเพิ่มพลังให้ เกิดการเชื่อมโยง ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองเพิ่มขึ้น การเสริมแรงมีทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งมีผล ต่อการเรียนรู้ของบุคคลเป็นอันมาก

ธรรมชาติของการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นกระบวนการของบุคคล จะมีกระบวนการของการเรียนรู้จากการไม่รู้ไปสู่การเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ

1. มีสิ่งเร้ามากระตุ้นบุคคล
2. บุคคลสัมผัสสิ่งเร้าด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5
3. บุคคลแปลความหมายหรือรับรู้สิ่งเร้า
4. บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งเร้าตามที่รับรู้
5. บุคคลประเมินผลที่เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า

ภาพที่ 2.1 แสดงวงจรแผนภาพการเรียนรู้ของมนุษย์

การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้า (Stimulus) มากระตุ้นบุคคล ระบบประสาทจะตื่นตัวเกิดการรับสัมผัส (Sensation) ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 แล้วส่งกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อแปลความหมายโดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นการรับรู้ (Perception) ใหม่ อาจสอดคล้องหรือแตกต่างไปจากประสบการณ์เดิม แล้วสรุปผลของการรับรู้นั้น เป็นความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Concept) และมีปฏิกิริยาตอบสนอง (Response) อย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งเร้า ตามที่รับรู้ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แสดงว่า เกิดการเรียนรู้แล้ว

การเรียนรู้ไม่ใช่วุฒิภาวะแต่การเรียนรู้อาศัยวุฒิภาวะ

วุฒิภาวะ คือ ระดับความเจริญเติบโตสูงสุดของพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของบุคคลแต่ละวัยที่เป็นไปตามธรรมชาติ แม้ว่าการเรียนรู้จะไม่ใช่วุฒิภาวะแต่การเรียนรู้ต้องอาศัยวุฒิภาวะด้วย การที่บุคคลจะมีความสามารถในการรับรู้ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้ามาก หรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นมีวุฒิภาวะเพียงพอหรือไม่

การเรียนรู้เกิดได้ง่าย ถ้าสิ่งที่เรียนเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน

การเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน คือ การเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการที่จะเรียนหรือสนใจที่จะเรียน เหมาะกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน การเรียนในสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียนย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนไม่ต้องการหรือไม่สนใจ

การเรียนรู้แตกต่างกันตามตัวบุคคลและวิธีการในการเรียน

ในการเรียนรู้สิ่งเดียวกัน บุคคลต่างกันอาจเรียนรู้ได้ไม่เท่ากันเพราะบุคคลอาจมีความพร้อมต่างกัน มีความสามารถในการเรียนต่างกัน มีอารมณ์และความสนใจที่จะเรียนต่างกันและมีความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะเรียนต่างกัน ในการเรียนรู้สิ่งเดียวกัน ถ้าใช้วิธีเรียนต่างกันผลของการเรียนรู้จะต่างกันน้อยต่างกันได้ และวิธีที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้มากสำหรับบุคคลหนึ่งอาจไม่ใช่วิธีเรียนที่ทำให้อีกบุคคลหนึ่งเกิดการเรียนรู้ได้มากเท่ากับบุคคลนั้นก็ได้อีก

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

เดวิส (Davies. 1971: 50-56) อ้างใน ทิศนา ขัมมณี (2550). ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนมีรูปแบบมีทั้งหมด 5 ขั้น คือ

ระเบียบวิธีการสอน(Methodology)

1. ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้นจะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไปปกติ ก่อนการสาธิตครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต ควรชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต
2. ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรจะแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปทีละส่วนอย่างช้า ๆ
3. ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ผู้สอนควรให้คำชี้แนะและช่วยแก้ไขจนผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไปและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน
4. ขั้นให้เทคนิควิธีการเมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้นทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น
5. ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างที่ชำนาญ

เทคนิค รูปแบบ วิธีการสอน

เทคนิค รูปแบบและวิธีการสอนมีหลายรูปแบบ ผู้สอนจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับกลุ่มผู้เรียนและรายเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกัน จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของรายวิชามากขึ้น ได้มีนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้พยายามจะคิดค้นรูปแบบการสอนใหม่ ๆ มาใช้มากมาย นอกเหนือจากการเรียนรู้

ด้วยการถ่ายทอดในชั้นเรียน การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ การค้นคว้าของนักศึกษา ตลอดจนเทคนิคและโมเดลที่เป็นรูปแบบ เทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่นักการศึกษาคิดขึ้นมา อาทิเช่น

1. การจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถาม (Questioning Method) เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยการป้อนคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดี สามารถพัฒนาความคิดผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์ สังเคราะห์ หรือ การประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น

2. วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA) เป็นวิธีหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการแลกเปลี่ยนความรู้ การได้เคลื่อนไหวทางกาย การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

3. วิธีสอนแบบโครงงาน (Project Method) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า หรือปฏิบัติงานตามหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ ซึ่งผู้เรียนจะต้องฝึกกระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอน มีการวางแผนในการทำงานหรือการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จนการดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้อย่างหลากหลาย อันเป็นประสบการณ์ตรงที่มีคุณค่า

4. การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่ม ตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้และเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และการสืบค้นหาข้อมูลเพื่อเข้าใจกลไกของตัวปัญหารวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา

5. การจัดการเรียนรู้แบบค้นพบ (Discovery Method) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบ หรือความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์ในลักษณะที่ผู้เรียนจะเผชิญกับปัญหา ซึ่งในการแก้ปัญหานั้น ผู้เรียนจะใช้กระบวนการที่ตรงกับธรรมชาติของวิชาหรือปัญหานั้นเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบหรือความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์ในลักษณะที่ผู้เรียนจะเผชิญกับปัญหา ซึ่งในการแก้ปัญหานั้น ผู้เรียนจะใช้กระบวนการที่ตรงกับธรรมชาติของวิชาหรือปัญหานั้น

6. การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัย (Deductive Method) กระบวนการที่ผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ทฤษฎี หลักเกณฑ์ ข้อเท็จจริง หรือข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ในบทเรียน จากนั้นจึงให้ตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่าง หรืออาจให้ผู้เรียนฝึกการนำทฤษฎี หลักการ หลักเกณฑ์ กฎหรือข้อสรุปไปใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย

7. การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัย (Induction Method) กระบวนการที่ผู้สอนจากรายละเอียดปลีกย่อยหรือจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ หรือกฎเกณฑ์ หลักการ ข้อเท็จจริงหรือข้อสรุป โดยการนำเอาตัวอย่างข้อมูลเหตุการณ์ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ ที่มีหลักการแฝงอยู่มาให้ผู้เรียนศึกษา สังเกต ทดลอง เปรียบเทียบหรือวิเคราะห์จนสามารถสรุปหลักการหรือกฎเกณฑ์ได้ด้วยตนเอง

ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Basic human Needs)

ความต้องการพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของความแตกต่างระหว่างบุคคล มาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็นสัจพจน์ที่ติดตัวมนุษย์มาแต่กำเนิดมีอยู่ 5 ขั้นตอน เริ่มจากต่ำสุดไปสูงสุด โดยที่มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นต่ำสุดจนเป็นที่พอใจก่อนที่ความต้องการขั้นสูงความต้องการของมนุษย์แต่ละคนจะแตกต่างกันไป และพฤติกรรมหนึ่งก็สามารถตอบสนองความต้องการหลายๆอย่างได้ในเวลาเดียวกัน

มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of needs) ได้จัดความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ไว้ดังนี้ (ออนไลน์เข้าถึงได้ ออนไลน์เข้าถึงได้ http://www.baanjomyut.com/library_2/extension-1/concepts_of_developmental_psychology/05_2.html)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Basic Physiological Need) เป็นความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต เช่น อากาศ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อน การขับถ่าย เป็นต้น
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safe and Security Need) เป็นความต้องการความปลอดภัย มั่นคง ความคุ้มครองปกป้อง ความต้องการความมั่นคงทางวัตถุปัจจัยภายนอก ความปลอดภัยจากการคุกคาม ปลอดภัยจากความวิตกกังวล อันตรายและความเจ็บปวดต่าง ๆ
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Need) หมายถึงความต้องการทางสังคม เช่น ความต้องการความรัก อยากให้ตนเป็นที่รักได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่ม
4. ความต้องการการยอมรับนับถือ (Esteem Need) หมายถึง ความต้องการความเคารพนับถือจากผู้อื่น (respect from others) บางที่เรียกว่า Self Esteem
5. ความต้องการบรรลุศักยภาพสูงสุดแห่งตน (Self Actualization Need) เป็นความต้องการสูงสุดของบุคคล ที่จะพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างตามความเหมาะสมและความสามารถของตนเองในทางที่สร้างสรรค์ดีงาม

การเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์

คนโดยทั่ว ๆ ไป ถ้ามองหยาบ ๆ จะมีอวัยวะครบถ้วนเหมือนกัน มีปฏิกิริยาตอบสนองธรรมชาติเหมือน ๆ กัน แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งจริง ๆ จะเห็นว่า คนแต่ละคนมีความแตกต่างกันไม่มากนักน้อย ดังนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้หน้าที่ดีในการที่ต้องเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลก่อน

ความแตกต่างระหว่างบุคคล

เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของคน เราสามารถแบ่งความแตกต่างระหว่างบุคคล ออกเป็น 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ทางกาย (Physical) เช่น หน้าตา ท่าทาง โครงกระดูก ผิว ผม ลักษณะของกล้ามเนื้อ อ้วน ผอม แข็งแรง ฯลฯ ซึ่งความแตกต่างกันทางกายภาพนี้ หมายถึงรูปร่างที่เห็นได้จากภายนอกนั่นเอง ความแตกต่างทางกายภาพนี้อาจมีอิทธิพลไปสู่ความแตกต่างด้านอื่น ๆ อีก เช่น ร่างกาย อ้วนมาก ๆ หรือผอม

มาก ๆ ย่อมไม่คล่องตัว กระฉับกระเฉงเหมือนคนแข็งแรง ไปไหนมาไหนคนมักจะชอบล้อเลียน ชอบกระเซ้าทำให้เกิดปมด้อยในการเข้าสังคม แม้ด้านอารมณ์ (Emotion) ก็อาจจะเปลี่ยนแปลงหรือต้องปรับปรุง ซึ่งผิดไปจากบุคคลธรรมดา เป็นต้น นอกจากนี้ ความแตกต่างทางกาย ยังรวมถึงความสามารถอันเกิดจากการกระทำหรือการแสดงออกของร่างกายด้วย เช่น คนหนุ่มคนสาวย่อมแสดงออกเชิงพลังได้ดีกว่าคนสูงอายุหรือเด็ก คนวัยเดียวกัน ถ้าร่างกายได้รับการฝึกฝนดีก็ย่อมจะดีกว่าคนที่ไม่ได้รับการฝึกฝนหรือฝึกฝนน้อย เป็นต้น

2. **ทางอารมณ์ (Emotion)** หมายถึง การแสดงออกทางอารมณ์หรือความรู้สึกต่างๆ เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ อิจฉา ลำเอียง ก้าวร้าว ขบขัน ฯลฯ ซึ่งการแสดงออกทางอารมณ์นี้ย่อมมีความมากน้อยไม่เท่ากัน และแสดงออกมาไม่เหมือนกันการควบคุมทางอารมณ์ก็เช่นเดียวกัน คนเรามีความแตกต่างกัน บางคนสามารถควบคุมได้ดีแต่บางคนไม่สามารถควบคุมได้ ปลดปล่อยให้เป็นไปตามอารมณ์ที่เกิด อารมณ์นี้จะได้รับอิทธิพลมาตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นมา

3. **ทางสติปัญญา (Intelligence)** หมายถึง เรื่องของความคิดหรือความแตกต่างกันในการแก้ปัญหา คนปัญญาดี หรือเรียกว่า IQ สูง (ตั้งแต่ 100 ขึ้นไป) จะคิดได้หลายแง่ หลายมุม ละเอียดอ่อน แก้ปัญหาได้มากกว่าทั้งชีวิตประจำวันและครอบครัว แต่คนปัญญาด้อย หรือเรียกว่า IQ ต่ำ (ตั้งแต่ 90 ลงไป) จะคิดได้น้อยลงอยู่ในกรอบความคิดที่ไม่กว้างนัก ยึดมั่นในสิ่งแคบ ๆ ถ้าเข้าเรียนหนังสือก็อาจจะไม่จบหรือออกกลางคัน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะประสบความสำเร็จได้ยากกว่า

4. **ทางสังคม (Social)** หมายถึง ความสามารถที่แสดงออกในหมู่คนหรือระหว่างคน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าแม้จะมีสติปัญญาพอ ๆ กัน แต่ความสามารถในการเข้าสังคมย่อมมีได้ไม่เหมือนกัน คนที่เข้าสังคมได้ดีกว่า ย่อมเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ทั้งผู้บังคับบัญชา เพื่อนฝูงระดับเดียวกันหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าได้ดีกว่าคนที่เข้าสังคมได้ไม่ดี หรือมีอุปสรรคในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัด

ปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล: เหตุที่ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างกันมีหลายประการ คือ

พันธุกรรม (Heredity) หมายถึง สิ่งที่มนุษย์ได้รับการถ่ายทอดจากสายเลือดของบิดามารดาและปู่ย่าตายาย โดยมียีน (Gene) เป็นตัวทำหน้าที่สืบทอดลักษณะ ลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับถ่ายทอดจากบรรพบุรุษทางพันธุกรรม จะทำให้คนเราแตกต่างกัน ดังนี้

1. เชื้อชาติ (Race) เช่น ไทย ฝรั่ง นิโกร จีน ฯลฯ ย่อมมีลักษณะเฉพาะชาติของตนเองแตกต่างจากชาติอื่น ๆ ลักษณะรูปร่างโครงกระดูก ขนาดร่างกาย หน้า ตา ผิวพรรณ สีผม สำเนียงภาษา

2. เพศ (Sex) โดยธรรมชาติจะมี 2 เพศ คือ หญิงกับชายซึ่งมีลักษณะประจำเพศแตกต่าง เช่น เพศชายจะรูปร่างแข็งแรง ไหล่ผาย ออกกว้าง มีหนวด เพศหญิงจะมีรูปร่างกลมกลึง ตะโพกพวย เป็นต้น

3. ชนิดของกลุ่มเลือด โดยลูกจะมีเลือดกลุ่มเดียวกับพ่อหรือแม่ เช่น พ่อเลือดกลุ่ม O แม่เลือดกลุ่ม B ลูกมีโอกาสเป็น O, B

4. ความบกพร่องทางร่างกาย และโรคภัยไข้เจ็บบางอย่าง เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน โรคเบาหวาน โรคลมชัก ผิวเผือก

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ (ออนไลน์เข้าถึงได้ <http://www.lit.ac.th/kmlearning/articleview.php?aid=550024&pn=1>)

ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะในฐานะของผู้มาแล้ว มักจะต้องเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลหลายระดับ และในบางโอกาสจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามแบบที่ต้องการได้ ในทางจิตวิทยาการเสริมแรง ถือเป็นวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การคงไว้ซึ่งพฤติกรรมอันพึงประสงค์ และปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะมีถึง 2 วิธีการ คือ การชมเชยและการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างมีประสิทธิภาพ

การชมเชย (Admiring)

ในทางจิตวิทยานั้นการชมเชยถือเป็นการให้รางวัลประเภทหนึ่ง จึงสามารถใช้เป็นสิ่งเสริมแรงเมื่อต้องการปรับพฤติกรรมให้เป็นไปในแบบที่ต้องการ หรือเป็นการดามไว้ซึ่งพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การชมเชยแทบจะไม่มีผลเสียอะไรเลย ในทางมนุษย์ยังถือว่าเป็นวิธีผูกใจคนได้อีกวิธีหนึ่ง แต่การชมเชยนี้มีความละเอียดอ่อน เช่น การชมหากว่าทำด้วยความจริงใจแล้วย่อมเป็นที่ชื่นชอบของผู้ได้รับคำชมทั้งสิ้น แต่บางครั้งแม้ชมจากใจจริงก็กลับดูเหมือนไม่จริงใจจนเกิดความเข้าใจผิดขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้ควรศึกษาและฝึกปฏิบัติว่าการชมอย่างไรถึงจะดีและก่อให้เกิดกำลังใจหรือได้รับความสุขแก่ผู้ถูกชม

การชมที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. ชมด้วยความจริงใจไม่แสร้ง
2. คำคมนั้นต้องสัมพันธ์อันดีกับสีหน้าท่าทางของผู้ชม
3. คำชมต้องไม่ยืดเยื้อ แต่ควรสั้นกะทัดรัด
4. ไม่ชมให้พร่ำเพรื่อ ควรเลือกชมในพฤติกรรมหรือผลงานที่เป็นความภาคภูมิใจของผู้ถูกชมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะเรื่องที่เขาไม่มีความมั่นใจ คำชมจะช่วยสร้างความมั่นใจในการทำหรือพฤติกรรมนั้น ๆ ในครั้งต่อไป
5. ชมในเรื่องหรือแง่มุมที่ผู้ถูกชมคิดไม่ถึง หรือไม่คิดว่าจะได้คำชม จะให้ผลดีกว่าการชมในสิ่งที่เห็นชัดหรือแน่นอนอยู่แล้ว โดยเฉพาะการเลือกใช้คำพูดที่สร้างสรรค์และเหมาะสม
6. การชมต่อหน้าผู้อื่นหรือให้ผู้อื่นได้รับรู้ด้วย จะได้ผลดีกว่าการชมตรง ๆ จะสร้างความภาคภูมิใจแก่ผู้ที่ถูกชมได้มากกว่าการชมลับหลัง
7. ความเร็วในการให้คำชม เช่น ชมทันทีที่พฤติกรรมสิ้นสุดจะได้ผลมากกว่าการปล่อยทิ้งไว้นาน
8. การยกตัวอย่างประกอบคำชม จะทำให้การชมนั้นได้รับผลเป็นเลิศ
9. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) การให้ข้อมูลย้อนกลับถือว่าเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้คนปรับพฤติกรรม หรือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะจะทำให้เขารู้ว่าที่เขาทำไปนั้นมีผลกระทบที่ดี หรือผิดพลาดต่อผู้อื่นมากน้อยเพียงใด คนอื่นเขาจะคิดอย่างไรกับผลงานของเรา แล้วนำข้อติชมต่าง ๆ เหล่านั้นมาวิเคราะห์วิจารณ์ศึกษาและปรับปรุงให้ดีขึ้นไปอีก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นงศันุช ทองภูบาล (2548 : 82 – 83) ศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผลป้อนกลับผิดและมีการแนะนำ พบว่า 1) บทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบผิดมีการแนะนำประสิทธิภาพ โดยทำให้นักเรียนทุกคน (ร้อยละ 100) มีความรู้เพิ่มขึ้นและทำแบบทดสอบได้ด้วยตนเองได้คะแนนร้อยละ 53.3 ขึ้นไป โดยมีผลการทดสอบหลังเรียนเฉลี่ย ร้อยละ 66.20 นั่นคือประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเท่ากับ $100 / 53.3$ 2) นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบตอบผิดมีการแนะนำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 3) นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในด้านเทคนิคและด้านการออกแบบหน้าจออยู่ในระดับดีมากและเนื้อหาด้านป้อนกลับอยู่ในระดับดี

ลัดดาวลย์ วรพันธุ์ (2550 : 88–91) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมตั้งใจเรียนโดยใช้เทคนิคการชี้แนะด้วยวาจา การเสริมแรงทางสังคมและเทคนิคการชี้แนะด้วยวาจา ควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมเป็นรายบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกัน พบว่าเทคนิคการชี้แนะด้วยวาจา นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 58.08 การเสริมแรงทางสังคม นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 49.90 และการชี้แนะด้วยวาจาควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมนักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 70.35 แสดงว่าการชี้แนะด้วยการเสริมแรงทางสังคมมีผลต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนและส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนเพิ่มสูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ

1. นักศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร คณะเทคโนโลยีการเกษตร 4 ชั้นปี ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2554 จำนวน 265 คน
2. อาจารย์ในสาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร ที่สอนวิชาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิด ประกอบไปด้วยชุดคำถาม 4 ตอน จำนวนทั้งสิ้น 265 ชุด คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์
 - ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ
2. แบบสัมภาษณ์อาจารย์ชนิดคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยเป็นผู้ถามและบันทึกคำสัมภาษณ์นำมาสรุปรวบรวมคำตอบในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยมีโครงสร้างของคำสัมภาษณ์ให้อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตจำนวน 5 ท่านตอบ

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างและแจกแบบสอบถามไปยังนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตทั้ง 4 ชั้นปี ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2554 จำนวนรวมทั้งสิ้น 265 ชุด ได้กลับคืนมาโดยคัดเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้ 209 ชุด ใช้วิเคราะห์ค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์อาจารย์ตามคำถามในแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นและบันทึกข้อมูลคำตอบ ในเรื่องของวิธีการสอน รูปแบบการสอน ปัญหา อุปสรรคและวิธีการแก้ปัญหาในการเรียนการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แบ่งกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอน เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจแบบสอบถามจากนักศึกษา และจากการสัมภาษณ์อาจารย์ในสาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร ที่สอนในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต นำผลที่ได้มาศึกษาผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

สถานที่/ แหล่งที่จะทำการวิจัย

คณะเทคโนโลยีการเกษตร อาคารปฏิบัติการเจ้าคุณทหารและอาคารบุนนาค

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2553 ถึง 30 กันยายน 2554 ตามปฏิทินปฏิบัติการ ดังนี้

ขั้นตอนในการวิจัย

ตารางที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย	ตค.53- เมย.54	พค.- กค.54	สค. - กย.54	กย.54
1. ค้นหาเอกสาร สร้างแบบสอบถาม	↔			
2. แจกแบบสอบถามไปตามชั้นปี		↔	↔	
3. รวบรวมเอกสาร บันทึกข้อมูล		↔	↔	
4. วิเคราะห์ข้อมูล/ สรุปผลข้อมูล			↔	
5. จัดทำเอกสารการวิจัย				↔